

Grus, nr. 24, 9. årgang 1988, tema: »Det grønne«, 94 s., kr. 60,00.

Miljøforhold, miljøpolitik, miljøbevægelser, osv. optager mange mennesker i disse år. Tidsskriftet *Grus* har lavet et temanummer herom, der spænder forholdsvis bredt. De mest direkte anvendelige i en traditionel politologisk sammenhæng er især Henning Schrolls »Forureningens samfundsmæssige forankring« og delvis Per Christensens »Staten som miljøforvalter«. Mest spændende virker imidlertid Henrik Kaare Nielsens »Problemer i den grønne samfundskritik« om blandt andet »de tyske Grønnes« samfundskritik og »Behovet for et udvidet natursyn« af Erik Christensen. Herudover skriver Johannes Andersen om »Det grønne og politik – en analyseramme«. Miljødebatten iøvrigt taget i betragtning, bringer artiklerne forholdsvis lidt nyt frem.

Thore Branth, *Strejflys over Industrirådets historie. Industriforeningen og Industrirådet 1838-1988*, København: Industrirådet, 1988, 213 s., kr. 100,00.

I 1985 fyldte Industrirådet 75 år, men den begivenhed blev ikke fejret på nogen særlig måde. I stedet har organisationen valgt at festligholde 150-års-dagen for Industriforeningen, der kan betragtes både som Industrirådets forgænger og som en del af de aktiviteter, der fandt sted i Industriens Hus frem til 1960'erne. Industriforeningen var først og fremmest ramme om sociale og kulturelle arrangementer, udstillinger, etc., i hovedsagen noget andet end det nuværende Industriråds aktiviteter. Jubilæumsskriftet behandler overvejende Industriforeningsforhold; vel indeholder det kapitler om emner af mere direkte politologisk interesse, for eksempel om ændringer i Industrirådets love, men de fleste kapitler har begrænset politologisk interesse. Og det iøvrigt meget interessante kapitel om Industrirådet under 1. verdenskrig er et uddrag af jubilæumsskriftet for Industrirådet fra 1935. Det kan undre, at Industrirådet – der iøvrigt gør meget for at informere om sine aktiviteter og ikke er restriktiv med hensyn til arkivadgang – ikke har benyttet lejligheden til at iværksætte mere dybtgående og nutidige analyser af organisationens virke, eventuelt som supplement til den foreliggende fremstilling.

Magnus Jerneck, *SAFs framtidssyn: förutsägelser, målsättningar och dilemman. En studie av programarbete och planeringsverksamhet inom Svenska Arbetsgivareföreningens kansli*, Stockholm: Svenska Arbetsgivareföreningen, 1986, 217 s.

SAF har tidligere været meget restriktiv med at give adgang til dens arkiver. Denne holdning er nu ændret, og SAF har taget initiativ til studier i organisationens historie. Magnus Jernecks bog er sammen med fire andre bøger det synlige resultat heraf. Og i modsætning til den ovenfor omtalte bog om Industriforeningen går bogen om SAF i dybden med politologisk relevante emner og problemstillinger. Bogens hovedsigte er at analysere SAFs »framtidssyn« i betydningen prognoser, planlægning og målsætninger, og problemstillingen er, hvordan denne funktion

varetages i forskellige omgivelser og over tid. Perioden spænder fra 1940'erne til 1970'erne, og konklusionen fremhæver blandt andet betydningen af kontinuitet og diskussionen mellem en tilpasningsstrategi og en forandringsstrategi i kampen for indflydelse.

Tor Egil Førland, *»Vi sier intet« – Norge i COCOM 1948-53*, Oslo: Pax Forlag, 1988, 390 s., Nkr. 258,00.

I 1987 kom Kongsberg Våpenfabrikk og Toshiba i mediernes søgelys. De havde begge eksporteret strategisk højteknologi til Sovjetunionen, dvs. eksporteret varer, der står på COCOMs liste over varer, der ikke må sælges til østlande. Allerede få år efter afslutningen på 2. verdenskrig indgik USA et bilateralt eksportkontrolsamarbejde med de vesteuropæiske lande, og dette blev i 1950 delvist erstattet af det kollektive samarbejde i »Coordinating Committee«, COCOM. COCOM var og er med andre ord led i en »økonomisk krig« mod østlandene. Bogen giver et meget detaljeret, lidt uoverskueligt indblik i COCOMs aktiviteter i begyndelsen af 1950'erne, med et udblik til slutningen af 1980'erne – først og fremmest i relation til Norge. Bogen er muliggjort gennem adgang til blandt andet udenrigs- og handelsministerielle arkiver, og den giver formentlig det bedste og mest dækkende billede af COCOM på et skandinavisk sprog.

Kim Møller (red.), *Virksomheder i Netværk (I)*, Roskilde: Forlaget Samfundsøkonomi og Planlægning, 1988, 131 s., kr. 120,00.

Erhvervslivets udvikling kan ikke analyseres alene med udgangspunkt i de enkelte virksomheder, der må i stedet lægges stor vægt på virksomhedernes indbyrdes relationer og deres relationer til leverandører og brugere. Med andre ord: arbejdsdelingens fordele skal opnås gennem samarbejde og ikke gennem markedstransaktioner eller virksomhedsvækst. Dette er – meget kortfattet – tankegangen i netværksteorien. Og dermed kan virksomhedsnetværk muligvis være løsningen på et af dansk industris strukturelle problemer: de meget få store virksomheder. Bidragene i den foreliggende bog behandler teknologiske og regionale netværkssammenhænge, især på grundlag af erfaringer fra Nordjylland, og samarbejde mellem private virksomheder og offentlige brugere. De viser blandt andet, at der er store problemer ved at udvikle et samarbejde som en bevidst valgt strategi.

Kim Møller og Henrik Pade (red.), *Industriel succes. Konkurrencefaktorer i 9 danske brancher*, København: Samfundslitteratur, 1988, 445 s., kr. 250,00.

Som led i et internationalt projekt, »On the Competitiveness of Nations«, er der også for Danmarks vedkommende gennemført en række studier. Nærværende bog præsenterer datamaterialet fra den danske undersøgelse, opdelt på brancher,